

Bognoter

Henning Koch, *Demokrati slå til! Statsretslig nødret, ordenspoliti og frihedsrettigheder 1932-1945*, København: Gyldendal, 1994, 593 s.

Denne juridiske disputats behandler emner, der ligger på grænsen mellem statsret, historie og statskundskab. Den har politologisk interesse af i hvert fald tre grunde. For det første tager den udgangspunkt i forskellige forståelser af nødret og rejser dermed spørgsmålet om legitimeringen af, kontrollen med og grænserne for politisk magt. Det er med andre ord det grundlæggende forhold mellem magt og ret, der her tages op. For det andet indeholder den en række mere konkrete analyser af politisk kulturelle og institutionelle forhold i 1930'erne og under besættelsen. Her er det særligt interessant at følge behandlingen af spørgsmålet om forudsætningerne for suspension af borgernes grundlovssikrede rettigheder, specielt omstændighederne omkring kommunistloven fra 1941. Disse analyser rummer nogle lærerige indblik i det danske politiske systems funktionsmåde. Endelig rummer den en juridisk vinkel på krise-problematikken, som netop vedrører den situation, hvor der findes sådanne trusler mod statens og dens myndigheder, at statens fortsatte eksistens er i fare. Det er således det officielle Danmarks, det politiske systems og politimyndighedernes samtidsopfattelse, der analyseres. Det er virkelig tankevækkende at sammenligne de nazistiske og kommunistiske farer, som demokratiet i 1930'erne og 1940'erne blev stillet overfor, med det, man siden har kaldt for demokratiets krise.

Bogen bygger i væsentligt omfang på forfatterens adgang til utrykt og hidtil uanvendt kildemateriale i Rigsarkivet fra Justitsministeriet og Rigspolitechefen. Den kan virke noget uoverskuelig, da den sammenblander en systematisk og kronologisk disposition af stoffet og sammenstiller analyser af de mest abstrakte statsretslige betragtninger med meget jordnære politimæssige forhold. Men det er i mere end en forstand fængslende læsning!

Palle Svensson
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Søren Riishøj, *Post-kommunisme II - den vanskelige vej til markedsøkonomi*, Esbjerg: Sydjysk Universitetsforlag, 213 s., kr. 190,00.

Post-kommunisme II - den vanskelige vej til markedsøkonomi er en opdatering af en bog, der i 1992 udkom med næsten samme titel (romertallet II er eneste